

ЗНАННЯ

І.Д. Шеламова, К.І. Антонюк

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ПРАКТИКУМ

І .Д. Шеламова, К.І. Антонюк

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ПРАКТИКУМ

Навчальний посібник

*Рекомендовано Міністерством освіти і наук
молоді та спорту України*

Київ
'ЗНАВИТ'
2013

ББК 65.01(075.8)

УДК 330.5я73

Ш42

Автори: *І.Д. Шеламова*, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут", кандидат економічних наук; *К.І. Антонюк*, викладач кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут", кандидат економічних наук

Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (лист № 1/11-20291 від 29 грудня 2012 р.)

Рецензенти: *Я.В. Белінська*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки і підприємництва Національного університету державної податкової служби України; *Г.Г. Бурлака*, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки і підприємництва Київської національної академії управління; *В.Г. Прушківський*, доктор економічних наук, професор завідувач кафедри економічної теорії та підприємництва Запорізького національного технічного університету; *Д.М. Стеченко*, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"

Шеламова І.Д., Антонюк К.І.

Ш42 Регіональна економіка: практикум : навч. посіб. / І.Д. Шеламова, К.І. Антонюк. — К. : Знання, 2013. 423 с. — (Вища освіта ХХІ століття).

ISBN 978-966-346-854-9 (серія)

ISBN 978-617-07-0104-6

У посібнику розкриваються найважливіші теоретичні та методологічні аспекти регіональної економіки, аналізуються особливості функціонування сучасної економіки України, оцінюється розвиток її економічних регіонів. Наведені у посібнику різноманітні завдання — питання для обговорення, тести, кросворди, ситуаційні вправи тощо — сприятимуть інтерактивному засвоєнню студентами теоретичного матеріалу, формуванню сучасного економічного мислення, навичок практичного застосування набутих знань з урахуванням особливостей регіональної економіки.

Розраховано на студентів економічних спеціальностей. Книга буде корисною також аспірантам, викладачам вищих навчальних закладів, економістам-практикам, усім, кого цікавлять питання регіональної економіки.

ББК 65.01(075.8)

УДК 330.5я73

ISBN 978-966-346-854-9 (серія)

ISBN 978-617-07-0104-6

© І.Д. Шеламова, К.І. Антонюк, 2013
© Видавництво "Знання",
оформлення, 2013

ЗМІСТ

Вступ.....	9
ЧАСТИНА 1. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КУРСУ "РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА".....	13
Розділ 1. Теоретичні основи регіональної економіки	14
1.1. Регіональна економіка як наука: предмет і об'єкт її вивчення.....	14
1.2. Основні поняття регіональної економіки	17
Контрольні запитання і завдання	18
Розділ 2. Потенціал регіональної економіки	19
2.1. Сутність потенціалу розвитку регіону і його оцінка	19
2.2. Природно-ресурсний потенціал і природокористування	21
Контрольні запитання і завдання	23
Розділ 3. Демографічний, розселенський і працересурсний потенціал	24
3.1. Демографічний та розселенський потенціал	24
3.2. Працересурсний потенціал	26
Контрольні запитання і завдання	27

Розділ 4. Виробничий, науково-технічний, інноваційно-інвестиційний потенціал.....	29
4.1. Виробничий потенціал.....	29
4.2. Науково-технічний потенціал.....	33
4.3. Інноваційно-інвестиційний потенціал.....	35
Контрольні запитання і завдання.....	38
Розділ 5. Фінансові ресурси і фінансовий потенціал регіону ...	39
5.1. Фінансові ресурси регіону.....	39
5.2. Фінансовий потенціал регіону.....	41
Контрольні запитання і завдання.....	42
Розділ в. Розміщення продуктивних сил як основа регіональної політики.....	43
6.1. Економічні закони і закономірності розміщення продуктивних сил.....	43
6.2. Принципи і фактори розміщення продуктивних сил	45
6.3. Структурний аналіз розміщення продуктивних сил	46
Контрольні запитання і завдання.....	47
Розділ 7. Регіональна економіка та регіональна політика	48
7.1. Регіональна політика: сутність, принципи, напрями	48
7.2. Завдання державної регіональної політики України	50
7.3. Основні підходи до стратегії економічного розвитку регіонів.....	52
Контрольні запитання і завдання.....	53
Розділ 8. Стратегія економічного розвитку регіонів.....	54
8.1. Стратегія економічного розвитку регіонів: сутність і завдання.....	54
8.2. Поняття та особливості розвитку проблемних регіонів.....	55
8.3. Типи сучасних економічних регіонів.....	56
Контрольні запитання і завдання.....	59
Розділ 9. Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасних регіонів економіки.....	60
9.1. Транснаціональні корпорації як наслідок глобалізації.....	60
9.2. Вільні економічні зони.....	62
Контрольні запитання і завдання.....	64
Розділ 10. Транскордонне співробітництво.....	65

10.1. Транскордонне співробітництво: сутність і завдання	65
10.2. Організаційні форми ТКС	67
10.3. Єврорегіони України. Їх значення для економіки України	67
Контрольні запитання і завдання	68
ЧАСТИНА 2. ПРАКТИКУМ	69
Тема 1—2. Теоретичні основи регіональної економіки	71
Тема 3. Природно-ресурсний потенціал України	84
Тема 4. Населення та трудові ресурси України	98
Тема 5. Міжгалузеві регіональні комплекси України	109
Тема 6. Паливно-енергетичний комплекс України: особливості розміщення, проблеми і перспективи розвитку	121
Тема 7. Металургійний комплекс України: особливості розміщення, проблеми та перспективи розвитку	186
Тема 8. Машинобудівний комплекс України: особливості розміщення, проблеми і перспективи розвитку	148
Тема 9. Агропромисловий комплекс України: галузева та територіальна структура, проблеми і перспективи розвитку	164
Тема 10. Хімічний та нафтохімічний комплекс України	178
Тема 11. Лісопромисловий комплекс України	190
Тема 12. Будівельний комплекс України: особливості його розміщення та основні проблеми розвитку	200
Тема 13. Транспортний комплекс та зв'язок України: структура, проблеми і перспективи розвитку	213
Тема 14. Соціальний комплекс України: структура, проблеми і перспективи розвитку. Рекреаційно-туристичний комплекс України	226
Тема 15. Економічне районування та економічні райони України	240

Тема 16. Економіка Донецького економічного району.....	253
Тема 17. Економіка Придніпровського економічного району	264
Тема 18. Економіка Північно-Східного економічного району	276
Тема 19. Економіка Столичного економічного району.....	287
Тема 20. Економіка Карпатського економічного району.....	297
Тема 21. Економіка Причорноморського економічного району.....	308
Тема 22. Економіка Подільського економічного району.....	319
Тема 23. Економіка Центрального економічного району.....	330
Тема 24. Економіка Північно-Західного (Поліського) економічного району.....	339
Тема 25—26. Регіональна політика. Регіони в конкурентному середовищі.....	349
Тема 27. Міжнародні економічні зв'язки України.....	375
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	391
3.1. Тематика письмових робіт і методичні вказівки до їх виконання.....	391
3.2. Теми контрольних робіт.....	399
3.3. Теми рефератів.....	401
3.4. Перелік контрольних питань.....	402
3.5. Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни.....	407
Частина 4. ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ.....	411
Список використаної літератури.....	420